

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – De luchtvaartsector in China

1 maximumscore 2

Juiste kenmerken zijn:

- De afstanden tussen de steden in China zijn groot.
- De economische groei / de stijgende welvaart in China (zorgt ervoor dat een groot aantal Chinezen rond 2020 regelmatig gebruik maakt van het vliegtuig als vervoermiddel).

per juist kenmerk 1

2 maximumscore 2

Juiste redeneringen zijn:

- De productie van vliegtuigen/vliegtuigonderdelen is een hoogwaardig proces 1
 - waarvoor de benodigde kennis in China eerder nog onvoldoende aanwezig was 1
- of
- Boeing en Airbus beschikken over hoogwaardige technologische kennis van de productie van vliegtuigen/vliegtuigonderdelen 1
 - die zij nog niet wilden delen met (toekomstige) concurrenten uit China 1

3 maximumscore 2

- Door deze ontwikkeling kan de relatieve ligging van perifere gebieden verbeteren / kan een betere spreiding ontstaan van groeispots / zijn perifere gebieden beter bereikbaar waardoor ook deze gebieden tot ontwikkeling kunnen komen 1
- 163C en 163D 1

Opmerking

Alleen als beide atlaskaarten juist zijn, 1 scorepunt toekennen.

4 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- het niet waarschijnlijk is dat in Lhasa op korte termijn een grote luchthaven zal ontstaan 1
- omdat in Lhasa in tegenstelling tot de drie andere plaatsen relatief weinig mensen wonen / economische activiteiten zijn 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld en Aarde

Opgave 2 – Een nieuwe vaarroute door de Noordelijke IJszee

5 maximumscore 2

- In augustus en september is het meeste zee-ijs gesmolten / het zeewater gedurende een lange periode opgewarmd (waardoor dan het meeste zee-ijs is gesmolten) 1
- Door het stijgen van de temperatuur (in het noordpoolgebied) / het opwarmen van de aarde / klimaatverandering (zal het ijs eerder smelten / zal er meer zee-ijs smelten) 1

6 maximumscore 1

De juiste flessenhalzen zijn:

- Bab al Mandab
- de Straat van Malakka / Straat van Singapore

Opmerkingen

Alleen als beide flessenhalzen juist zijn, 1 scorepunt toekennen.

Het antwoord de Rode Zee of de Golf van Aden is niet juist.

Het antwoord Het Kanaal dient goed gerekend te worden.

7 maximumscore 2

Juiste voordelen zijn:

- De nieuwe vaarroute gaat niet langs kusten van instabiele staten / waar piraterij is (politieke dimensie).
- De nieuwe vaarroute kent een kortere reistijd waardoor er kosten worden bespaard (economische dimensie).
- De nieuwe vaarroute kent een kortere reistijd waardoor het milieu minder belast wordt / er minder broeikasgassen worden uitgestoten (natuurlijke of fysisch-geografische dimensie).

per juist voordeel 1

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none">• atlaskaart 250A / 222	1
	<ul style="list-style-type: none">• Uit het antwoord moet blijken dat er voor de kust van Murmansk een warme zeestroom / relatief warm zeewater aanwezig is	1
9	maximumscore 2	
	Juiste redenen zijn:	
	<ul style="list-style-type: none">– Murmansk ligt niet dichtbij een economisch kerngebied.– Murmansk is vanuit Oost-Azië niet het hele jaar bereikbaar via de Noordelijke IJszee.– Murmansk mist goede achterlandverbindingen.– In Murmansk zijn (vanwege de noordelijke ligging) de leefomstandigheden niet zo prettig.	
	per juiste reden	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 – Natuurgeweld in Japan

10 maximumscore 3

- De aardbevingen ontstaan doordat er wrijving/spanningsopbouw plaatsvindt tussen de wegduikende plaat (Pacifische / Filipijnse plaat) en de plaat waar Japan op ligt (Euraziatische plaat) 1
- De vulkanen ontstaan doordat bij het smelten van de wegduikende plaat magma richting het aardoppervlak beweegt 1
- De wrijving/spanningsopbouw tussen de platen vindt plaats als de wegduikende plaat nog niet gesmolten is, terwijl voor het opstijgen van magma de wegduikende plaat wel gesmolten moet zijn 1

11 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- de golf bij de kust in ondieper water komt (oorzaak) 1
- waardoor de golf in elkaar wordt gedrukt / de voorzijde van de golf wordt afgeremd (en in hoogte toeneemt) (gevolg) 1

12 maximumscore 2

Juiste oorzaken zijn:

- De hoge bevolkingsdichtheid in het kustgebied.
- De aardbeving ontstond dichtbij de Japanse kust / de tsunami bereikte de kust heel snel na de aardbeving (waardoor er weinig tijd was om inwoners te evacueren).

per juiste oorzaak 1

13 maximumscore 3

Een juiste argumentatie voor een voorstander is:

- Japan heeft (als welvarend en geïndustrialiseerd land) een energietekort / een grote vraag naar energie, terwijl het land zelf nauwelijks over fossiele brandstoffen beschikt 1
- en door energie op te wekken in kerncentrales is Japan minder afhankelijk van de import van fossiele brandstoffen 1
- Een nadeel van de keuze van een voorstander is: 1
Het opwekken van energie door middel van kerncentrales in een land waar veel natuurrampen voorkomen zoals Japan, verhoogt de kans op rampen met kerncentrales.

Een juiste argumentatie voor een tegenstander is:

- Een ramp met een kerncentrale heeft verstrekkende gevolgen 1
- en juist in Japan is de kans op zo'n ramp groot omdat daar veel natuurrampen voorkomen / Japan vlakbij plaatgrenzen ligt 1
- Een nadeel van de keuze van een tegenstander is: 1
Japan wordt meer afhankelijk van de import van fossiele brandstoffen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aarde

Opgave 4 – De Pantanal

14 **maximumscore 1**
december-februari

15 **maximumscore 3**
Een juist antwoord bevat de zes onderstaande elementen:

	type vegetatie	oorzaak
westkust	woestijn(vegetatie)	De westkust staat onder invloed van een koude zeestroom / ligt aan de lijkzijde van het Andesgebergte (waardoor het daar te droog is).
oostkust	tropisch regenwoud	De oostkust staat onder invloed van een warme zeestroom / stuwingsregens / aanlandige winden (waardoor het daar te nat is).
Andesgebergte	hooggebergtevegetatie	Het Andesgebergte heeft een hoge ligging (waardoor het daar te koud is).

indien zes antwoordelementen juist	3
indien vijf of vier antwoordelementen juist	2
indien drie antwoordelementen juist	1
indien minder dan drie antwoordelementen juist	0

16 **maximumscore 2**
Een juiste uitleg is:

- Bovenstrooms van de Pantanal zal meer erosie plaatsvinden (oorzaak) 1
- waardoor er meer sediment in de rivier komt dat wordt getransporteerd naar de Pantanal (gevolg) 1

17 **maximumscore 2**

Een juiste beschrijving is:

- Door het uitbaggeren van de Paraguay zal het water de Pantanal sneller verlaten 1
- zodat het ecosysteem in de Pantanal zal veranderen in een ecoysteem dat past bij drogere omstandigheden / zich zal aanpassen aan de drogere omstandigheden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Zuidoost-Azië

Opgave 5 – Rijst in Zuidoost-Azië

18 maximumscore 2

Juiste voorbeelden zijn:

- De Verenigde Staten zijn (als centrumland) een exporteur van rijst.
- De grootste handelsstromen van rijst vinden plaats tussen (semi)perifere landen / vinden niet plaats tussen (semi)periferie en centrum (of voorbeelden daarvan)

per juist voorbeeld

1

19 maximumscore 1

Het zijn vlakke/laaggelegen gebieden.

20 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat in Indonesië de consumptie van rijst groter is dan de productie (waardoor Indonesië rijst moet importeren), terwijl in Thailand de consumptie van rijst kleiner is dan de productie (waardoor Thailand rijst kan exporteren).

21 maximumscore 2

- Vietnam: de deltagebieden / de laaggelegen kustgebieden / het noorden en het zuiden, omdat daar veel sediment wordt afgezet door rivieren 1
- Indonesië: Java als gevolg van (vruchtbare) vulkanische bodems / vulkanisme 1

Opmerking

Als bij zowel Vietnam als Indonesië de juiste gebieden zijn genoemd, maar zonder juiste oorzaak, 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6 – Samenwerking in de ASEAN

22 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- De meeste Zuidoost-Aziatische landen waren tot de jaren zestig van de twintigste eeuw nog koloniën 1
- zodat ze meer georiënteerd waren op de moederlanden, dan op samenwerking met elkaar 1

23 maximumscore 2

- Thailand, Singapore, Maleisië, de Filipijnen en Indonesië 1
- Cambodja was in de beginperiode van de ASEAN verwickeld in een groot intern conflict 1

Opmerking

Alleen als alle vijf de landen juist zijn, 1 scorepunt toekennen.

24 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- In de beginfase van de ASEAN waren de landen vooral elkaars concurrenten als lage lonenlanden 1
- maar tegenwoordig zijn de landen meer complementair geworden / voor elkaar belangrijke afzetmarkten geworden 1

25 maximumscore 2

- Juiste argumenten voor Singapore zijn: 1
 - Bedrijven uit Singapore kunnen afdelingen uitschuiven naar / profiteren van de relatief lage lonen in Johor Baharu en de Riau-eilanden.
 - Bedrijven uit Singapore kunnen profiteren van de beschikbare (uitbreidings)ruimte die in Johor Baharu en de Riau-eilanden veel meer beschikbaar is dan in Singapore zelf.
- Juiste argumenten voor Johor Baharu en de Riau-eilanden zijn: 1
 - De werkgelegenheid in Johor Baharu en de Riau-eilanden zal toenemen als bedrijven uit Singapore zich vestigen.
 - Bedrijven in Johor Baharu en de Riau-eilanden kunnen kennis overnemen van bedrijven uit Singapore.

26 maximumscore 1

China

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Leefomgeving

Opgave 7 – Overstromingsgevaar

27 maximumscore 1

Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht

Opmerking

Alleen als alle drie de provincies juist zijn, 1 scorepunt toekennen.

28 maximumscore 3

- a - de kustlijn met zandsuppleties versterken / duinversterking / aanleg van dijken op plaatsen waar geen duinen (meer) zijn 1
- b - de aanleg van een waterkering/stormvloedkering (in de Nieuwe Waterweg) 1
- c - de aanleg van de Afsluitdijk/Zuiderzeewerken 1

29 maximumscore 2

- De Kerf is gegraven om de natuurlijke dynamiek / natuur(ontwikkeling) te bevorderen 1
- De (ingang van de) Kerf werd dicht gestoven door zand / wanneer de Kerf onderliep werd zand/sediment afgezet (waardoor de ingang van de Kerf steeds hoger kwam te liggen) 1

30 maximumscore 1

bij Castricum aan Zee

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 8 – De concurrentiepositie van de Randstad

31	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • het Rijn-Ruhrgebied • de Vlaamse Ruit 	1 1
32	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Noordvleugel: hoger dan het gemiddelde van de Europese Unie • Zuidvleugel: hoger dan het gemiddelde van de Europese Unie 	1 1
33	maximumscore 2	
	Juiste gegevens zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> – Amsterdam is één van de belangrijkste economische machtscentra van Europa (atlaskaart 68A). – Amsterdam is één van de aantrekkelijkste vestigingsplaatsen van Europa (atlaskaart 68E2). – Amsterdam heeft één van de belangrijkste luchthavens van Europa (atlaskaart 68B). 	
	per juist gegeven	1
34	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • het Rijn-Ruhrgebied • Barcelona 	1 1

Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 vrij naar: www.trouw.nl

Opgave 2

bronnen 1 en 2 bron: NRC Handelsblad, 10 september 2013

Opgave 4

bron 1 bron: Cito en www.wherisbrazil.net

Opgave 5

bron 1 vrij naar: <http://irri.org/images>

bron 2 bron: www.fas.usda.gov en De Grote Bosatlas

Opgave 7

bron 1 bron: <https://beeldbank.rws.nl>, Rijkswaterstaat

Opgave 8

bron 1 vrij naar: De Top 20 van Europese grootstedelijke regio's 1995-2011; Randstad Holland in internationaal perspectief. TNO, 2012